Kelecsényi László

Nonett

avagy szertelen kalandozás
avagy szertelen kalandozás a zeneirodalom rengetegében
részletek

Nők. Akikért ölnek a férfiak. Akik maguk is ölnek. S akik mártírok, a szerelem mártírjai. Ők kilencen: a zeneirodalom egy-egy nagy szerepe. Meg a hozzájuk tartozó urak, férfiak, macsók vagy lúzerek. Mindegy. A dráma így is, úgy is kilencüké.

Ebből a „szertelen kalandozásból" kapunk kis ízelítőt. A tizennyolc szereplő kilenc tragikus, komikus – ez egyre megy – szín során jelenik meg a lélek színpadán. Az itteni közlés csak részlet. Az *Előversengés* és az *Ötödik* valamint a *Nyolcadik szín* olvasható; utóbbi kettő színtere egy idősek otthona valamint egy meetoo bíróság.

Olvasók, rendezők, színészek – jó szórakozást!

ELŐVERSENGÉS

DRAMATURG Mi az? Nincs szereplőlista?
ÍRÓ Persze, hogy nincs, hiszen nem tudom még, kik lesznek a darabom szereplői.
DRAMATURG Az elég nagy baj. Én nem tudhatom helyetted.
ÍRÓ Ha komolyan veszed a feladatodat, segíthetnél egy kicsit. Neked mindig szokott lenni egypár jó ötleted.
DRAMATURG Nem érek rá. Könyvtárba kell mennem.
ÍRÓ Neked? Könyvtárba? Hiszen a fejedben van az egész kétezer-ötszáz éves drámairodalom.
DRAMATURG Olvasni akkor is kell. Jönnek újabb és újabb kötetek.
ÍRÓ Megvárnak.
DRAMATURG Sürgős? *(Beteszi az okostelefonja füldugóját.)*
ÍRÓ *(hangosan)* Mit hallgatsz?
DRAMATURG Operát.
ÍRÓ *(mf)* Biztosan megint a Bohéméletet.
DRAMATURG Tévedsz. Ez most a Carmen. Tudod, a cigánylány, akit megölnek. *(Kiveszi a füldugót.)*

ÍRÓ És mégsem ő az áldozat, hanem a férfiak, akiket elcsábított. Az egyikből gyilkost csinál, a másik szerencsésen túllép rajta.
DRAMATURG Ez már koncepció. Írhatsz belőle darabot.
ÍRÓ Ne már. Nem eredeti téma. Már megírták.
DRAMATURG Ne törődj vele. A mai drámáknak legalább a fele újraírás. Toposzok. Archetípusok. Nincs új a nap alatt. Már Goethe megmondta. Vagy Hegel. Nem is tudom.
ÍRÓ Engem ez nem vigasztal.
DRAMATURG Egy nő, aki gyilkos ösztönöket hív elő a férfiból. Ne viccelj, ez frankó téma.
ÍRÓ Nem is tudom…
DRAMATURG Ne nyavalyogj ezen. Van még néhány hasonló… Aztán vannak a mártírnők.
ÍRÓ Kikre gondolsz?
DRAMATURG Tatjana, Gretchen.
ÍRÓ Áldozatok.
DRAMATURG Meg ott vannak, akik öletnek, nem saját kis kezükkel végzik a piszkos munkát. Salome, Turandot.
ÍRÓ Ez már egy csomó szereplő.
DRAMATURG Látod? Te meg itt lógatod az orrodat.
ÍRÓ Várjál, hogy is van ez? Mártírnők, egyszer.
DRAMATURG Aztán az öldöklő angyalok.
ÍRÓ Azok kik?
DRAMATURG Említettem volt Salomét.
ÍRÓ Mondd tovább!
DRAMATURG Nocsak, ráharaptál? Jól van.
ÍRÓ Várj, beírom. *(Előkapja a telefonját.)*
DRAMATURG Csak tessék.
ÍRÓ Szóval, kikre gondoltál még?
DRAMATURG Talán a lázba hozó szeretők.
ÍRÓ Kicsodák?
DRAMATURG Manon Lescaut, Carment már mondtam, és ott van Lulu.
ÍRÓ Öregem! Nem is rossz, nem is rossz.
DRAMATURG Ugye. Megmondtam.
ÍRÓ Leszel a dramaturgom?
DRAMATURG Hát én nem. Az ötlet az enyém, de neked adom.
ÍRÓ Férfiak is kellenének a darabba.
DRAMATURG Önállósítsd magad! Mindegyik nőnek volt legalább egy pasija, szeretője. Néha több is.

ÍRÓ Szerelmi drámák? Nem unja még a közönség?
DRAMATURG A közönséget nem lehet eléggé alábecsülni.
ÍRÓ Éppen te mondod?
DRAMATURG Hidd el! Tapasztalatból beszélek.
ÍRÓ Nem szeretnék senkit megbántani.
DRAMATURG Ne viccelj! És Shakespeare? A fél világot pokolra küldte.
ÍRÓ De nem a nézőket.
DRAMATURG Hát csak hízelegj nekik. Majd meglátod, hogy a szívükbe zárnak-e?
ÍRÓ Miért ne?
DRAMATURG Értsd már meg, nekik az kell, hogy a saját szennyesüket lássák viszont a színpadon, hogy azt hihessék, ők azért mégsem ilyenek. S aztán nyugodtan mehessenek haza csicsikálni.
ÍRÓ Mintha már egy bizonyos Arisztotelész mondott volna ilyesmit.
DRAMATURG Talán neki elhiszed. Ha már ilyen szabálykövető emberke vagy.
ÍRÓ Nekilátok.
DRAMATURG Szerencse fel! Bátorság, barátom, bátorság.
ÍRÓ Segítesz majd?
DRAMATURG Mondom, hogy nem érek rá. A rendezőm most íratja át velem a Nórát. Bármit lehet csinálni vele, már nem jogvédett. Viszlát, a premieren.

SZÍNJÁTÉKOSOK

HÖLGYEK	URAK
Salome	Keresztelő Szt. János
Turandot	Kalaf
Lady Macbeth	Macbeth
Gretchen	Faust
Manon	Des Grieux
Carmen	Escamillo
Tatjana	Anyegin
Solvejg	Peer Gynt
Lulu	Schön

Idő: bármikor. Helyszín: bárhol.

Az egyes színek között klasszikus zenék hangzanak föl, általában azokból a művekből, ahonnét a szereplők átugrottak ide játszani

ÖTÖDIK SZÍN

Idősek otthona. Kétágyas szoba. A falakon színes poszterek, városképek, hegyek, tavak, folyók látképei. Hordozható rádióból klasszikus zene hangjai. Az egyik lakó az ágyon hever és olvas, a másik egy színes lapból ollóval képeket vág ki.

ANYEGIN *(lapoz a könyvben)* Ez a Schopenhauer is megéri a pénzét. *(Ledobja a kötetet.)* Legyen inkább Stendhal. *(Felkap egy másik könyvet.)* Azt mondják, hogy nem aktuális, hogy lejárt az ideje. *(Lapoz.)* Mégis inkább neki hiszek. *(Olvas.)*

PEER *(a kivágott képet egy nagyalakú füzetbe ragasztja)* Malawi… Ott nem jártam. Pedig akartam, csak haza kellett mennem. Haldoklott az anyám.

A két férfi a jelenet során magánmonológokat folytat, nem kommunikálnak

ANYEGIN *(felnéz a könyvből)* Ha ezt idejében olvashattam volna!

PEER Alig láttam valamit a világból.

ANYEGIN De hát, ha az ember tudná, hogy el fog esni, leülne előtte.

PEER Otthon ragadtam. Aztán nem hitték el nekem, mikor az utazásaimról meséltem a kocsmában. Épp azok, akik a falu határáig sem jutottak el.

ANYEGIN (*felolvas)* „Egy gyors keringő, gyertyák ezrétől megvilágított teremben, félénkséget elsöprő részegséggel tölti el az ifjú szívet, megerősíti az önbizalmat…" (*Felnéz.)* Ez az! (*Folytatja az olvasást.)* „A legvadabb és a legjobban gátolt szenvedélyeket is megszakíthatják pillanatok, mikor úgy érezzük, hogy már nem szeretünk többé…" *(Leteszi a könyvet.)* Sohasem tudtam igazán szerelmes lenni. Vajon miért? (*Mintha gondolkodna.)* Talán így neveltek. Nem volt minek örüljünk abban az életben. Pedig gond egy szál se… Most már tudom.

PEER Megfeneklett az életem. A szó szoros értelemben. Maradtam a fenekemen odahaza. A nőket hajkurásztam. Egyik se akart velem szóba állni, amelyik igen, az meg nekem nem kellett. Így aztán, eh, mit nyomom a szöveget! Ki figyel rám, magamon kívül? *(Anyeginre néz.)* Már nem tudunk egymásnak újat mondani. Olyan, mintha házasok lennénk. Legalább harminc éve… megvolt az ezüstlakodalmunk. *(Nevet.)*

ANYEGIN *(félreteszi a könyvet, belelapoz egy színes katalógusba)* Fehér éjszakák, Szentpétervár, kétszáznegyvenezer forint, repülővel, hét

nap, hat éjszaka. *(Peer dühösen csattogtatja az ollóját.)* Honnét vegyem? … Hacsak kölcsön nem kérek. … De kitől? (*Peerre néz.)* Tőle? Ugyan! Lyukas zoknikat gyűjt a szekrénye alján.

PEER (*váratlanul Anyeginhez fordul)* Van olyan nő, akiért megölné magát?

Nagyjából ezen a ponton megszólal Grieg Peer Gynt kísérőzenéjéből Anitra tánca

ANYEGIN Ha hozzám jött volna Tatjana, már unokáink lennének, s talán nem kellene itt vegetálnom.

PEER Akik eleshettek volna Afganisztánban. Vagy Csecsenföldön. Vagy sugárbetegek lennének.

ANYEGIN És akkor nem léptem volna be a kommunista pártba…

PEER Maga? Belépett?

ANYEGIN Aztán ki.

PEER Közben, vagy amikor már lehetett? Amikor már recsegett-ropogott az egész birodalom.

ANYEGIN Igen. Van.

PEER Mi? Mi van?

ANYEGIN Olyan… Akit kérdezett…

PEER Mit kérdeztem?

ANYEGIN Van olyan nő.

PEER Milyen?

ANYEGIN Akiért akár főbe is lőhetném magam.

PEER Maga? Főbe?

ANYEGIN Kérdezte. Válaszoltam.

PEER És él még?

ANYEGIN Nem tudom.

PEER Mit tud róla?

ANYEGIN (*mélázva)* Ahogy jött szembe. Mit jött? Vonult. … Nem volt senki a közelben, csak ő. Messziről láttam. Örült nekem. … Megöleltük egymást, szorosan. A bőrét néztem, a nyaka havát. Nem mertem megcsókolni. Alig akartam elengedni.

PEER Szép. Nem mondom. Szép emlék. Ha ennyire emlékszik rá. … Mi lett vele?

ANYEGIN Nem tudom.

PEER És megtenné. Miatta? … Szóval, ha lenne mivel.

ANYEGIN Meg én. Megtenném.

PEER Irigylem magát. Nekem nem akadt ilyen nőm.

ANYEGIN *(magában)* Igazán nem is volt a nőm.

PEER Az egyik kurva volt, a másik szűzike. A többiek?... Semmilyenek. Nem is emlékszem rájuk. Voltak egyáltalán?
ANYEGIN Mi lesz a mai vacsora?
PEER Vacsora? … Rizses hús.
ANYEGIN Már megint?
PEER Csípős csalamádéval.
ANYEGIN Azt kihagyom.
PEER Van egy kis pálesz.
ANYEGIN Hol?
PEER A szekrényemben.
ANYEGIN Mosok poharakat.
PEER Aztán meséljen! Hogy volt, mi volt azzal a fehérnyakú hölgyikével?

NYOLCADIK SZÍN

Tárgyalóterem. Bírói emelvény, vádlottak padja stb.
Elviselhetetlen hangerejű metál zene.
Bevonul a háromtagú nőkből álló bíróság

LADY *(ordítva)* Mi ez? Elég legyen!

A zene elhallgat

LADY Macsó ocsmányság!

A továbbiakban Solvejghez és Manonhoz intézi a szavait

LADY Üljetek le! (*A hóna alatt szorongatott dossziét az asztalra dobja.)* Ez a mai adag. Csak két ügyünk van. Akár össze is csaphatjuk… izé … össze is vonhatjuk. Simlis gazfickó mind a kettő…
MANON *(kis kézitükrében igazítja a sminkjét)* Igazán?
LADY Kételkedsz benne?
MANON Nem. Csak az ártatlanság vélelme, ugye…
LADY Miket tudsz te? Szoktál olvasni is? Nemcsak a kozmetikával törődsz?
MANON Szokok.

LADY Mit szoksz?
MANON Olvasok.
LADY Kíváncsi volnék, hogy mit?
MANON Ezt-azt. Ami a fodrásznál a kezembe kerül.
LADY *(a hallgatag Solvejghez)* És te angyalom? Esetleg egy kedvenc regény? Egy Courths-Mahler? Vagy Cilike?
SOLVEJG Nálunk korán sötétedik. Nem szabad pazarolni.
LADY Hol élsz te, kicsim, az erdőben?
SOLVEJG Nálunk rövid a nyár.
LADY Azért vagy ilyen sápadt… Na, vágjunk bele! A tanúk is itt vannak. A vádlottak is. Siessünk, mert még újra összeszűrik a levet. *(Hangosan.)* Professzor úr! Jöjjön be!
FAUST *(hóna alatt egy vaskos könyvvel, be)* Hívtak?
LADY Hívtuk. Mi, a női nem által ránk ruházott jogainkkal élve, ki fogjuk hallgatni, a tanúját is kikérdezzük, és ítéletet hozunk, ha bűnösnek találjuk.
FAUST *(végignézi a három nőt)*
Maguk? Engem? Kihallgatnak? Miről?
LADY Egy rendbeli szexuális csábítás, hamis ígéretek hangoztatása, hamis személyazonosság… *(Matat a papírjai közt.)* Mi van még? … Hűtlen cserbenhagyás. Sajnos a tettestársát, felbujtóját és segítőjét nem tudtuk elérni, ismeretlen helyen tartózkodik.
FAUST Ez eléggé elképesztő.
LADY Üljön le!
FAUST Igazán nem tudom, miért jöttem el. Azt hittem, hogy világirodalmi olvasókörbe hívtak meg.

Leül, leteszi maga mellé a kötetet.

LADY Mit olvas? Mi az a könyv?
FAUST Kultúránk alapköve, a Szentírás.
LADY Ezzel nem hat meg. Elismeri a bűnösségét? Hamarabb végezhetnénk.
FAUST A bűnösségem? Miben vagyok én bűnös?
LADY Hallotta, nem? Vagy megint máshol járt gondolatban, ahogy szokott?
FAUST Kérem, én nem vagyok bűnös.
LADY Tehát, nem tartja magát bűnösnek. Akkor behívjuk a tanút! *(Solvejghez.)* Kísérd be a lányt!
SOLVEJG Igenis.

(Kimegy, és karonfogva visszatér a véres ruhás Gretchennel.)

FAUST Margit! Álmodom? Honnét kerültél elő?
LADY Vádlott! Ne érzelegjünk!
GRETCHEN Vádlott? Ő?
LADY Hiszen a ruhád még most is véres. Miatta. Őmiatta történt, amit tettél. Te ártatlan vagy.
GRETCHEN Nem vagyok. Megöltem a magzatomat.
LADY De miért? Ez az ember rútul elcsábított és cserbenhagyott. Nincs mentsége. Azért ültünk össze, hogy pálcát törjünk fölötte.
SOLVEJG *(egy pálcikára ragasztott nyalókát mutat fel)* Törjünk? Vagy ne törjünk?
LADY *(bosszúsan)* Tedd le! Ne csinálj komédiát az ügyből!
SOLVEJG *(eldugja)* Jó-jó.
FAUST Micsoda színjáték!

Belelapoz a Bibliába.

LADY Tegye le azt a könyvet! Nem bújhat bele a felelősség elől.
GRETCHEN *(részvéttel Fausthoz)*Ráncos a homlokod.
LADY Még ráncosabb lesz, ha meghallja az ítéletet … Ne édelegjenek.
FAUST Akár el is mehetek.
GRETCHEN El is mehetünk. Együtt…
LADY Hogy képzelik? A női nem bírósága előtt állnak.
MANON *(kis tükörben a sminkjét igazgatja)* Nem is tudtam…
LADY Hallgass! … (*Fausthoz.)* Meg kell kérdezzem, mit tud felhozni a mentségére?
FAUST Maguk illetéktelenek. Mit tudnak maguk az érzelmekről? Maga Lady, aki az igazságosztás talárjában feszít, közönséges gyilkos, azaz felbujtó. Magát kellene elítélnie valamilyen bíróságnak.
LADY Hallgasson el! Megvonom a szót.
FAUST Milyen jogon? Aztán kiket gyűjtött maga mellé? Olyanokat, akiknek fogalmuk sincs az igazi szerelemről.
SOLVEJG Ne mondjon ilyet!
FAUST Mondom én. Mit tudnak, mit tudhatnak maguk az álmatlan éjszakákról, amikor egy fiatal lány arca lebeg fölöttem az éjszaka egén? Amikor a nappalaim álmodozással telnek? Amikor nem tudom kiverni a fejemből a pillantását? Amikor csak arra gondolok, hogyan lebben meg a haja…

LADY Elég! Kussoljon! Ezt nem hallgathatjuk tovább…
GRETCHEN Miért nem?
LADY Bűnös, és el fogjuk ítélni.
FAUST Elítélni? Mire?
LADY Ne aggódjon, az életét nem vesszük el. Szenvedni fog, sokáig. Örökös kényszermunka…
FAUST Kényszermunka?
LADY Csend! … Szavazzunk előbb.

Manonra és Solvejgre néz.

Mondom, szavazzunk!
MANON Mire?
SOLVEJG Én nem…
LADY Mit nem?
SOLVEJG Nem tartom bűnösnek.
LADY Miiii? Hogyhogy nem?

Kintről hangok

TURANDOT (*hangja)* Meddig kell még várnunk?!

A teremben

FAUST Nevetséges az egész.

Felkapja a Bibliát.

GRETCHEN Veled megyek.
LADY Megálljanak! Ezt nem lehet.
GRETCHEN Miért ne lehetne? Ő az én párom.
LADY Hová mennének?
GRETCHEN Hogy hová? A halhatatlanságba.
TURANDOT *(beront)* Elég a várakozásból.
FAUST Megyek, szerelmem.
GRETCHEN Menjünk. *(Kimennek.)*
LADY Átkozottak! Legyetek átkozottak!
TURANDOT Essünk túl ezen. Mit akar tőlünk?
LADY Úgy látom, egyedül van.
TURANDOT Itt kószál valahol ő is. Tudja, nem bírja a veséje.
LADY Remélem, maga nem szerelmes.
TURANDOT Soha se voltam.
LADY Ez biztató.
TURANDOT Nem akarom előtte mondani, mert időnként újra rájön a rajongás… *(Halkan.)*

LADY Csak mondja. Legalább ezek is okulnak belőle.

Megvetően az ülnökeire mutat.

TURANDOT Nemrég tudtam meg, hogy jelentéseket írt rólam.
LADY Kinek?
TURANDOT Mindenkinek. A kormánynak. A miniszteréknek. Az ellenségeimnek.
LADY Elképesztő. Ezért külön büntetést érdemelne.
TURANDOT Aztán mindenféle sötét ügyletekben vett részt.
LADY Drog?
TURANDOT Az is lehetett köztük. De főként…

Nyílik az ajtó. Kalaf lép be

KALAF Már mindenütt kerestelek. Mit csinálsz itt? Új barátnőid vannak?
LADY Herceg! Ön a megtévesztett nők bírósága előtt áll.
KALAF Miféle nők? *(Turandothoz.)* Honnan ismered ezeket? Különben nem érdekel. Várnak rám.
TURANDOT Már megint randevúzgatsz.
KALAF Megegyeztünk, nem? Nyitott kapcsolat… Neked ott vannak a hódolóid, a kis mandarinjaid.
LADY Őrizzük meg az eljárás komolyságát.
KALAF Milyen eljárás? Teszek rá.
LADY A vádirat szerint ön tiltott kapcsolatokat tartott fenn…
KALAF Tiltott? Ki tiltotta meg? Talán maga? … Maguk.

Végignéz a nőkön.

Egyáltalán, kik ezek?
LADY Mondtam már. A megalázott nők bírósága.
KALAF Aztán mivel tud vádolni engem ez a bíróság? Nekem lehetnének vádló szavaim.
TURANDOT Hallgass!
KALAF Minek csaltál ide?
TURANDOT Elválnak az útjaink.
KALAF Ezt mondom én is. Te mégy jobbra…
LADY A női nem nevében felszólítom…
TURANDOT *(közbevág)* Nekem is mennem kell. Odakinn vár a produkciós kocsi. Vidéken forgatunk…
LADY Ezt nem hagyhatjuk ennyiben. Manon! Zárd be az ajtót. Legyen valami haszon belőled.
MANON *(indul az ajtó fel)* Igenis.

KALAF *(elkapja Manon karját)* Csak nem te fogsz minket megakadályozni… Te kis ribanc!
LADY A bíróság megsértése. Pénzbüntetésre ítélem.
KALAF Nevetséges.
TURANDOT Akárhogy is, menjünk innen.
KALAF Gyere, királynőm!
LADY Királynő? … Mit művelnek? … Mindkettőjüket elítélem.

Turandot és Kalaf kimennek

LADY Átkozottak… legyetek átkozottak.